

Ghid pentru combaterea plagiatului

– Anexă la *Regulamentul de funcționare ȘDF* –

1. Definiții ale plagiatului

Școala Doctorală de Filosofie (ȘDF) adoptă definițiile plagiatului elaborate de Ministerul Educației și de Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI).

Conform *Ordonanței nr. 28 din 31 august 2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 206/2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare*, înțelegem prin plagiat: „expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale”¹. Această definiție se aplică și asupra autoplagiului, care în același document este definit în felul următor: autoplagiul este „expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale aceluiași sau acelorași autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale.”²

Conform *Ghidului pentru identificarea plagiatului în lucrările științifice* elaborat de CNECSDTI, putem înțelege prin plagiat „preluarea de către un autor a unor elemente din opera de creație intelectuală a altui autor și prezentarea lor în spațiul public drept componente ale unei opere proprii. Plagiul este rezultatul acțiunii de a plagia și se referă la opera generată prin preluarea ilegală, intenționată sau nu, din punct de vedere deontologic”³. Plagiul sau prezentarea informațiilor, ideilor și cuvintelor unui alt autor ca fiind proprii, constituie o abatere gravă de la buna conduită de cercetare și de la *Codul de etică și deontologie profesională al UBB*. Fiind considerat furt intelectual, plagiatul poate aduce consecințe penale în conformitate cu legislația națională în vigoare.

2. Tipuri de plagiat

Plagiul poate să ia o varietate de forme, care, indiferent dacă respectă sau nu definiția strictă a plagiatului, reprezintă abateri grave de la de la normele și standardele de cercetare pe care le urmează ȘDF, conform *Ghidului de elaborare și redactare a tezei de doctorat în domeniul*

¹ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/131196>

² <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/131196>

³ https://cnecsdti.research.gov.ro/wp-content/uploads/cne/2017/12/Ghid_identificare_plagiat_final_site.pdf pentru mai multe detalii vezi și *Ghidul de integritate în cercetare științifică* elaborat de CNECSDTI: <https://www.old.research.gov.ro/uploads/sistemul-de-cercetare/organisme-consultative/cnecsdti/2020/ghid-integritate-in-cercetarea-stiintifica-cne-2021.pdf>

Filosofie, anexă la *Regulamentul de funcționare al ȘDF*. Conform literaturii de specialitate și actelor normative⁴, putem identifica diferite tipuri de plagiat:

Plagiat verbatim/plagiat cuvânt cu cuvânt/plagiat direct

Acest tip de plagiat se caracterizează prin copierea sau reproducerea cuvânt cu cuvânt a unui text integral sau a unui fragment de text dintr-o altă sursă, fără citate sau parafraze adecvate. Acest tip de plagiat poate varia în cantitate, astfel încât putem vorbi chiar de plagiat total sau cvasitotal⁵ în cazul prezentării unei lucrări integrale (raport de cercetare, articol, carte, teză de doctorat ș.a.) elaborate de altcineva ca fiind creație proprie.

Plagiatul prin traducere

Plagiatul prin traducere este o variată a plagiatului direct, însă diferă de cea din urmă prin faptul că nu se preiau aceleași cuvinte sau fraze ci cuvintele sau frazele corespunzătoare limbii în care se face traducerea textului sursă.

Plagiat mozaic

Plagiatul mozaic se caracterizează prin preluare ilicită, fără citate sau parafraze adecvate, a unor porțiuni mici de text din una sau mai multe surse, chiar cu schimbări asupra unora dintre cuvintele textului sursă. Bazat pe asamblarea unor fragmente relativ scurte de text preluate necorespunzător într-un fragment nou de text prezentat drept creație proprie, plagiatul mozaic poate să se producă chiar involuntar, atunci când nu se demarhează cu exactitate ideea sau textul preluat dintr-o altă sursă, față de ideea sau textul propriu.

O altă versiune a acestui tip de plagiat se poate realiza chiar respectând normele de citare sau parafrizare. Dacă o lucrare este compusă parțial sau total doar din blocuri de citate sau parafraze dispuse succesiv, fără a fi interpretate, analizate sau cuprinse în desfășurarea argumentativă a lucrării în cauză, atunci lucrarea sau partea ei corespunzătoare poate fi socotită ca fiind plagiată. Lipsa flagrantă a intervenției personale a autorului în textul redactat poate fi considerată plagiat „comis prin neîndeplinirea condiției de originalitate”⁶.

Plagiatul produs prin parafrizare neadecvată

Parafrizarea presupune redarea ideilor sau textului unui autor sursă prin propriile cuvinte. Acest lucru nu înseamnă doar schimbarea unor cuvinte din textul autorului parafrizat, ci redarea ideii sau textului în cauză într-o formulare proprie, filtrată prin intermediul propriei înțelegeri și propriului vocabular. Se recomandă marcarea exactă a începutului și

⁴ Pentru clasificările plagiatului redat mai jos vezi *Harvard Guide to Using Sources, Avoiding Plagiarism: <https://usingsources.fas.harvard.edu/pdfs>*; Robert Coravu, „Ce este plagiatul și cum poate fi prevenit (dacă se dorește)” în *Biblioteca*, nr. 2, 2013, pp. 39-43; *Reglementări pentru evitarea plagiatului în lucrările studenților și absolvenților* (http://gct.ubbcluj.ro/wp-content/uploads/2021/05/FTGC_Reglementari_antiplagiat.pdf)

⁵ Vezi Robert Coravu 2013, p. 41.

⁶ Vezi Robert Coravu 2013, p. 41.

finalului parafrazei prin următoarea structură: formulă introductivă ce anunță parafrizarea și numește sursa ei + textul parafrizat + notă de subsol ce indică sursa parafrării în mod exact. Debutul parafrazei poate fi marcat prin expresii uzuale care includ denumirea autorului parafrizat sau chiar lucrarea parafrizată, de exemplu „Conform lui [numele autorului]”, „După cum ne sugerează [numele autorului] în lucrarea [numele lucrării]”, „[numele autorului] pare să sugereze că”. Finalul parafrazei este marcat cu o notă de subsol care trimite la referința completă a textului parafrizat. Înaintea referinței din nota de subsol se pune expresia „Vezi” sau echivalentul din limba în care este redactată lucrarea. Chiar dacă se redă o idee sau un text prin propriul vocabular și aparat conceptual, parafrizarea nu poate fi considerată corectă sau adecvată dacă nu se indică exact sursa la finalul ei. Dacă pentru exactitate se dorește păstrarea unor cuvinte din textul sursă, acestea se pun între ghilimele de citate. Parafrizarea nemarcată corespunzător este plagiat.

Plagiatul produs prin citarea neadecvată

Plagiatul produs prin citarea neadecvată se datorează absenței unui element sau absenței mai multor elemente necesare unei citări corecte. Pentru o citare corectă nu este suficient ca pasajul să apară încadrat de ghilimele de citare, ci acesta trebuie să fie urmat imediat după semnul de închidere a ghilimelelor, fie de notă de subsol cu referința exactă, fie de referința exactă, în funcție de sistemul de referințe folosit. Referința sau nota de subsol care include referința trebuie să conțină trimiterea exactă și completă spre sursa citării. Dacă sursa nu este identificabilă, și deci nu e realizată conform normelor de citare, pasajul folosit poate fi considerat ca plagiat.

Plagiatul structural sau metodologic

Nu doar ideile și porțiunile de text se pot plagia, ci și structura unei lucrări, demersul argumentativ sau metodologia generală de abordare a unui subiect. Pentru a evita acest tip de plagiat se recomandă specificarea sursei complete a eventualelor preluări de structură sau metodologie de cercetare în partea introductivă a lucrării.

Autoplagiatul

Dacă autorul se folosește în lucrările sale de idei sau fragmente de texte publicate de el în lucrări anterioare, aceste lucrări trebuie marcate corespunzător, prin intermediul citării și parafrării. Dacă în teza de doctorat sau în lucrări de dimensiuni mari se înserează capitole, subcapitole sau porțiuni de text ce se întind pe mai multe pagini, care au fost deja publicate în cadrul aceluiași program de cercetare, sursele utilizate trebuie precizate explicit și complet, de preferat, pe o pagină separată. În această situație trebuie să se țină cont atât de respectarea drepturilor de autor, cât și de specificarea corespondenței exacte dintre textul publicat și cel republicat în teza de doctorat.

4. Metode de combatere a plagiatului

Pentru a evita plagiatul voluntar sau involuntar, ȘDF recomandă:

- a. Respectarea tuturor normelor de editare și elaborare a lucrărilor științifice specificate în *Ghidul de elaborare și redactare a tezei de doctorat în domeniul Filosofie*
- b. Participarea activă la cursul obligatoriu dedicat tuturor doctoranzilor ȘDF: *Metodologia de cercetare în filosofie; etică și integritate academică*
- c. Verificarea creațiilor științifice prin intermediul softului de detectare a similitudinilor, soft disponibil la secretariatul ȘDF și accesibil pe bază de cerere
- d. Consultarea directă cu conducătorul de doctorat și cu membrii comisiei de îndrumare ori de câte ori există nelămuriri sau probleme referitoare la plagiat
- e. Consultarea secretarului științific ȘDF pentru informare cu privire la plagiat
- f. Practicarea onestității intelectuale în munca științifică
- g. Respectarea tuturor prevederilor din *Codul de Etică și Deontologie Profesională al Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca*